

Traceerbaarheid en meldplicht

Met ingang van 1 januari 2005 zijn de voorschriften op het gebied van traceerbaarheid en de meld- en informatieplicht uit de Europese Algemene Levensmiddelen Verordening (ALV) van kracht gaan. De verordening is van toepassing op iedereen die levensmiddelen en diervoeders produceert, vervaardigt, verwerkt, opslaat, vervoert of distribueert. Dit betekent voor u een aantal wijzigingen. In deze NBC Werkwijzer® staan de concrete veranderingen voor u op een rij. In de Werkwijzer® 'Traceerbaarheid en meldplicht' die u hier kunt downloaden is een verscherping opgenomen: onder het kopje 'verplichte informatie' is toegevoegd dat ook de aanleverdatum moet worden vermeld.

Wat verandert er?

De nieuwe regels schrijven voor dat u op verzoek van de overheid informatie verstrekt over uw toeleveranciers en uw afnemers (voor zover het gaat om bijvoorbeeld instellingen, horeca, supermarkten – dus levering aan derden). Bovendien bent u verplicht melding te maken van producten wanneer blijkt dat deze onveilig zijn voor menselijke consumptie. Dit is vastgelegd in de artikelen 14, 18 en 19 uit de ALV (verordening 178/2002). De nieuwe regels zorgen ervoor dat een eventuele calamiteit snel wordt ontdekt, verdachte producten snel en slagvaardig kunnen worden opgespoord en - wanneer nodig - uit de handel worden genomen. Het voedselveiligheidssysteem van de meeste levensmiddelenbedrijven voorziet hier al in (recall procedure). Het verschil is dat dit nu ook bij wet is vastgelegd.

Waarom zijn deze aanpassingen nodig?

'Brussel' komt met de nieuwe regels om de gezondheid en veiligheid van consument en dier te beschermen. De Europese wetgever verwacht dat hiermee het consumentenvertrouwen in de voedselveiligheid wordt vergroot. Bovendien verwacht zij dat met een goede traceerbaarheid onveilige producten snel zijn op te sporen. Hierdoor blijft de schade en hoeveelheid betrokken bedrijven bij calamiteiten zo beperkt mogelijk. De 25 Europese lidstaten maken gezamenlijk afspraken over de wijze waarop de algemene regels worden geïnterpreteerd. Het document waarin deze interpretatie wordt vastgelegd, wordt in januari 2005 bekend gemaakt door de Europese Commissie. Wij verwachten dat de inhoud niet of nauwelijks afwijkt van datgene wat u in deze NBC Werkwijzer® leest. Is dat toch het geval, dan krijgt u van de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) de tijd om uw procedures aan te passen.

Wat betekent dit voor u?

Meld- en informatieplicht

De meld- en informatieplicht heeft betrekking op onveilige producten. Onveilige producten zijn producten die ongeschikt of schadelijk zijn. De Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) heeft samen met de ministeries van VWS en LNV een

meldwijzer opgesteld waarin een aantal voorbeelden van onveilige producten zijn opgenomen. U vindt deze op www.vwa.nl of u vraagt de meldwijzer aan bij het meldpunt. U bent wettelijk verplicht een melding te maken wanneer:

- De afwijking mogelijk gevolgen heeft voor de voedselveiligheid en het product (of een deel daarvan) het bedrijf heeft verlaten.
- Er een wettelijke norm of veiligheidsgrens is overschreden.
- Er een verboden stof in het product zit.
- Er onduidelijkheid is over de veiligheidsgrens van een bepaalde stof.

Wanneer u onveilige producten in de handel heeft gebracht, bent u per 1 januari 2005 verplicht dit te melden bij het meldpunt van de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA). Dit meldpunt is 24 uur per dag en zeven dagen per week bereikbaar op het gratis telefoonnummer (0800) - 0488. Wanneer het onveilige product nog in uw bedrijf is, hoeft u dit niet bij de VWA te melden. U mag het product uiteraard niet meer verkopen.

1. Wat doet u wanneer u **ongeschikte producten** heeft **geleverd**?

Bij ongeschikte producten waarbij geen acuut gevaar is, bepaalt u in principe zelf welke maatregelen u treft. U moet de VWA op de hoogte houden van de maatregelen die u neemt. Wanneer u wilt, kunt u met de VWA overleggen over de te nemen stappen. Per geval wordt bekeken wat de beste aanpak is. Vaak betekent dit dat u producten die nog niet bij de eindverbruiker (consument) terecht zijn gekomen – omdat ze bijvoorbeeld nog in het schap van de supermarkt liggen of omdat ze nog in het magazijn van de afnemer staan – terughaalt of blokkeert. Wanneer u een product uit de handel neemt, moet u volgens de nieuwe regels de consument daarover informeren. Dit kan via communicatie in de winkel, maar ook via advertenties in de krant. Producten die de consument al heeft gekocht, hoeft u niet terug te halen.

2. Wat doet u wanneer u **schadelijke producten** heeft **geleverd**?

Bij schadelijke producten die acuut gevaar voor de volksgezondheid opleveren, moet u het meldpunt direct bellen. Acuut gevaar lopen mensen wanneer ze zich kunnen verwonden, ziek worden of zelfs overlijden door het consumeren van het levensmiddel. Wanneer schadelijke producten bij de consument terecht zijn gekomen, dan is het belangrijk dat u de consument oproept om de gekochte producten terug te brengen of te vernietigen. Dit doet u via advertenties in de krant of, in hele ernstige gevallen, via radio of televisie. De VWA waarschuwt de consumenten dan ook op haar website.

3. Wat doet u wanneer u **onveilige producten** heeft **ontvangen**?

U bent verplicht uw leverancier hiervan op de hoogte stellen. In dat geval moet de leverancier zich melden bij de VWA. Het spreekt voor zich dat u de ontvangen producten niet gebruikt of verwerkt zolang ze verdacht zijn.

Traceerbaarheid

Ook op het gebied van traceerbaarheid zijn er per 1 januari 2005 nieuwe regels. De overheid eist bij een calamiteit dat u één stap voorwaarts en één stap achterwaarts kunt traceren. Traceren betekent dat u achterhaalt waar eventuele schadelijke grondstoffen vandaan komen en aan wie u mogelijk verdachte producten heeft geleverd.

1. Verplichte informatie

U bent verplicht om binnen vier uur na een verzoek van de overheid in elk geval de volgende gegevens te overleggen:

a) Toeleveranciers

Van u wordt verwacht dat u de herkomst weet van de producten die na 1 januari 2005 aan u zijn geleverd. Een overzicht met de naam, het adres van de

leverancier, het soort geleverde product **en de leverdatum** is voldoende. Het maakt voor de wet niet uit of u de informatie op papier heeft staan of digitaal opslaat (computer).

b) Afnemers

Wanneer u levert aan derden – zoals instellingen, horeca en supermarkten – moet u volgens de aangepaste verordening per 1 januari 2005 ook een overzicht bijhouden met de namen en adressen van uw afnemers, de aan hen geleverde **producten en de datum waarop de producten zijn geleverd**. Wanneer u uitsluitend aan consumenten levert, hoeft u geen lijsten bij te houden van klanten.

2. Beperken schade (niet verplicht)

De invoering van de nieuwe regels is een goed moment om te onderzoeken hoe u eventuele schade bij calamiteiten beperkt. Wie niet weet waar eventueel 'verdachte' grondstoffen in terecht zijn gekomen, loopt de kans onnodig partijen te moeten terughalen. Om dit te voorkomen, kan het verstandig zijn om een registratie bij te houden van:

- De hoeveelheid producten die u ontvangen en geleverd heeft.
- Het lotnummer van de partijen die u ontvangen en geleverd heeft (de lotgrootte van de geleverde partij bepaalt u zelf).

Dit is níét verplicht, maar wordt wel aanbevolen door de Nederlandse overheid. Vooral voor bedrijven die veel verschillende soorten ingrediënten gebruiken en een breed scala aan producten leveren. Met deze gegevens maakt u een koppeling tussen gebruikte ingrediënten en geleverde eindproducten. Daardoor bent u in staat verdachte eindproducten en grondstoffen specifieker aan te wijzen.

3. Geen dubbele administratie

Een aantal leveranciers verkoopt u graag dure (computer)systemen waarmee u de traceerbaarheid verbetert. Toch is dit in de praktijk meestal niet nodig. In veel gevallen worden de wettelijk verplichte gegevens al bijgehouden voor bijvoorbeeld de Belastingdienst. U hoeft de gegevens niet in een ander systeem nog eens bij te houden. De overheid controleert of de benodigde gegevens in uw administratie zijn opgenomen en of u ze binnen vier uur daaruit kunt op roepen. U kunt uw administratie ook bijhouden in mappen.

4. Bewaartermijn

Over de bewaartermijn van de gegevens is op Europees niveau nog discussie gaande. In principe is de bewaartermijn minimaal vijf jaar. Wanneer u er zeker van bent dat uw product een houdbaarheidstermijn heeft korter dan 5 jaar, dan moet u de gegevens minimaal tot zes maanden na het verstrijken van de houdbaarheidstermijn van het product bewaren.

Vertegenwoordigers van brancheorganisaties kunnen verkorte termijnen aanvragen voor de gehele sector. Ook de bakkerijsector wil dit graag op centraal niveau regelen. Of en hoe dit geregeld wordt, daarover wordt u op een later tijdstip geïnformeerd.

5. Andere maatregelen

Verdere maatregelen die u zelf kunt nemen om schade te voorkomen zijn:

- Houd vast aan First in, First out (FIFO).
- Werk volgens vaste recepturen.
- Houd de gegevens van inkoop en - wanneer van toepassing- van levering aan derden goed bij.
- Maak partijen identificeerbaar aan de hand van bijvoorbeeld kleurcodes, dagaanduidingen of productiecodes.
- Maak goede contracten met uw toeleveranciers waarin u aansprakelijkheid en verdeling van schade bij een calamiteit regelt.
- Oefen. Een calamiteit zorgt voor veel stress. Het is belangrijk dat u de procedures op orde hebt. U kunt de proef op de som nemen en zelf een calamiteitsituatie bedenken. Op die manier weet u of u binnen vier uur de juiste informatie op tafel krijgt. Ook weet u welke gevolgen dat heeft voor uw bedrijf (omvang schade).

Meer informatie

Op de website van de VWA (www.vwa.nl) vindt u belangrijke informatie over dit onderwerp. De volgende documenten zijn voor u van belang:

1. Informatieblad traceerbaarheid
2. Aangepaste meldwijzer
3. EU interpretatiedocument, Nederlandse versie

(zoek op traceerbaarheid, ga naar 'Dossier Melden en Traceren' en kijk bij 'documenten en links') De tekst van het Europese interpretatiedocument is te vinden onder het kopje 'wat verandert er in 2005?'

Wanneer u vragen heeft, belt u met de adviseur wet- en regelgeving van NBC, telefoon (0317) 47 12 47. Ook bij het meldpunt van de VWA kunt u met vragen over de ALV terecht via het gratis telefoonnummer 0800 - 0488.

Deze NBC Werkwijzer is bedoeld om u snel inzicht te geven in de invoering van de artikelen 14, 18 en 19 uit de Europese verordening 178/2002. U kunt geen rechten ontleen aan deze NBC Werkwijzer.

Deze NBC Werkwijzer is bedoeld om u snel inzicht te geven in de invoering van de artikelen 14, 18 en 19 uit de Europese verordening 178/2002. U kunt geen rechten ontleen aan deze NBC Werkwijzer.